

Kaikkien perheiden Suomi-hanke

Väliarviointi

Eija Heimo 2015

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO.....	3
2. KAIKKIEN PERHEIDEN SUOMI -HANKE.....	4
3. ARVIOINNIN LÄHTÖKOHDAT JA ARVIOINTIPROSESSI	6
4. ARVIOINNIN TULOKSET	9
4.1. Hankkeen suunnitelmallisuus	9
4.2. Hankkeen hyödyt verkostolle ja jäsenjärjestöille	14
4.3. Odotetut tulokset ja vaikutukset.....	16
4.4. Tulosten juurruttaminen	17
4.5. Hankkeeseen liittyvät riskit.....	19
5. JOHTOPÄÄTÖKSET	21
6. KEHITTÄMISEHDOTUKSET	27

LÄHTEET

LIITTEET

1. JOHDANTO

Kaikkien perheiden Suomi -hankkeessa 2013-2016 Monimuotoiset perheet -verkosto on tarttunut merkittävään ja hyvin ajankohtaiseen teemaan: järjestöjen vaikuttamistyön kehittämiseen. Vaikuttamistoiminnan ja edunvalvonnan merkitys järjestöissä on viime vuosina kasvanut, ja merkityksen ennustetaan tulevaisuudessa edelleen kasvavan.

Järjestön oman jäsenkunnan erityispiirteisiin kohdistuvan edunvalvonnan lisäksi yhä enemmän painotetaan järjestöjen yhteistä vaikuttamista, jonka antamia mahdollisuuksia ei ole vielä osattu riittävästi hyödyntää sosiaali- ja terveysjärjestöissä. Järjestöjen tiedon ja asiantuntemuksen yhdistämisen kautta saadaan vaikuttamistyöhön laajempi pohja ja suurempi painoarvo. Tällä on iso merkitys etenkin vaikutettaessa lainsäädäntöön ja päätöksentekoon. Yhteistä vaikuttamista voitaisiin toteuttaa esimerkiksi järjestöjen asemaan, toimintaedellytyksiin, eriarvoisuuden vähentämiseen ja sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvissä asioissa (Järjestöbarometri 2014).

Hankkeen kunnianhimoisena tavoitteena on vaikuttaa lainsäädännön valmisteluun, palveluihin ja yleisiin asenteisiin niin, että perheiden perusoikeudet ja yhdenvertaisuus palveluissa ja lainsäädännössä toteutuisivat mahdollisimman hyvin. Nykyinen perhelainsäädäntö ja palvelujärjestelmä on rakennettu yhden perhemallin oletukselle, eikä ammattilaisten koulutuksessa huomioida perheiden monimuotoisuutta riittävästi. Perheet, jotka poikkeavat lainsäädännön ja palvelujärjestelmän lähtökohdista, kohtaavat monenlaisia ongelmia, joista selviytymiseen Monimuotoiset perheet -verkoston järjestöt antavat oman asiantuntemuksensa kunkin kohderyhmän erityistarpeiden mukaan. (Kaikkien perheiden Suomi, Projektisuunnitelma 2013-2016.)

Hanke on tärkeä sekä yhteiskunnallisen vaikuttamisen että kansalaisjärjestöjen äänen kuulumisen näkökulmasta. Hankkeen vaikuttamistyön kehittäminen osuu hankkeen tavoitteiden ja perhepoliittisten viestien eteenpäin viemisen kannalta hyvään ajankohtaan. Vuoden 2015 alusta tuli voimaan uusi Yhdenvertaisuuslaki, jonka 4 §:n mukaan viranomaisen tulee kaikessa toiminnassaan edistää yhdenvertaisuutta tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan yhdenvertaisuuden edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Laissa painotetaan yhdenvertaisuusvaikutusten arviointien tekemistä ja niissä kansalaisjärjestöjen kuulemista ja tiedon keräämistä. (Yhdenvertaisuusvaikutusten arvioinnin ohje 2014.)

2. KAIKKIEN PERHEIDEN SUOMI -HANKE

Kaikkien perheiden Suomi -hanke on Monimuotoiset perheet -verkoston ja sen kymmenen jäsenjärjestön yhteinen vaikuttamistyön kehittämishanke, jota toteutetaan vuosina 2013-2016 Raha-automaattiyhdistyksen tuella. Hanketta hallinnoi verkoston jäsenjärjestö Sateenkaariperheet ry, ja se on osa RAY:n Emma & Elias -avustusohjelmaa. Hankkeen projektipäällikkönä toimii FM Anna Moring ja suunnittelijana TtM Jenni Kerpola-Pesu.

Monimuotoiset perheet -verkoston järjestöjä yhdistävät perheet, joiden arkielämää lait ja palvelukäytännöt hankaloittavat eikä niiden monimuotoisuutta tunnisteta. Järjestöt tarkastelevat perhe-elämän erityiskysymyksiä kukin omasta näkökulmastaan. Verkoston perhejärjestöt ovat:

- Adoptioperheet ry
- Monikulttuuriyhdistys Familia Club ry
- Käpy Lapsikuolemaperheet ry
- Lapsettomien yhdistys Simpukka ry
- Perhehoitoliitto ry
- Sateenkaariperheet ry
- Suomen Monikkoperheet ry
- Suomen nuoret lesket ry
- Suomen Uusperheiden Liitto ry
- Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry

Hankkeen tarkoitus

Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen tarkoituksena on tehdä perhepolitiikan ja perheyön kehittämis- ja vaikuttamistyötä verkoston järjestöjen yhteishankkeena. Hankkeessa selvitetään ja arvioidaan, minkälaisiin asioihin laaja perhejärjestöjen verkosto voi yhteisesti vaikuttaa. Hankkeessa etsitään tähän työhön myös uudenlaisia keinoja ja sisältöjä.

Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on tunnistaa monimuotoisia perheitä yhdistäviä haasteita, etsiä niihin ratkaisuja ja viedä näitä ratkaisuja palvelujärjestelmän toimijoiden ja lainsäädännönkehittäjien tietoon. Hankkeen tavoitteena on lisäksi kehittää toimivia työkäytäntöjä

ja työkaluja järjestöjen yhteiseen vaikuttamistyöhön. Tavoitteena on myös, että hankkeen kautta syntyy uutta tietoa ja osaamista vaikuttamistyön keinoista ja mahdollisuuksista.

Hankesuunnitelmassa määriteltiin kolme vaikuttamistyön sisällöllistä tavoitetta. Hankkeen käynnistyttyä verkoston yhteisiä sisällöllisiä tavoitteita täsmennettiin ja täydennettiin kahdella muulla verkoston yhteisellä tavoitteella ja jäsenjärjestöjen omilla tavoitteilla.

Verkoston yhteisten viestien sisällölliset tavoitteet:

- Perhevapaajärjestelmä huomioi monimuotoiset perheet.
- Perheet saavat enemmän tukea ja apua moninaisten elämäntilanteiden kohdatessa.
- Lapsille voidaan varmistaa oikeus tavata sosiaalisia vanhempia.
- Perheille tarjotaan psyykkistä tukea kriisin kohdatessa ja kriisien jälkihoitoon kiinnitetään riittävää huomiota.
- Taloudellisten etuuksien rakenteelliset epäkohdat korjataan siten, että monimuotoisten perheiden taloudellinen toimeentulo turvataan samalla tavalla kuin muidenkin perheiden.

Jäsenjärjestöjen viestien sisällölliset tavoitteet:

- Adoptioperheet ry: Suomeen tarvitaan uuden adoptiolain myötä kansallinen adoptio-ohjelma, joka määrittelee adoptio toiminnan tavoitteet ja eri toimijoiden roolit.
- Monikulttuuriyhdistys Familia Club ry: Väestörekisteriin tulee voida ilmoittaa useampi kuin yksi äidinkieli.
- Käpy Lapsikuolemaperheet ry: Lapsen kuoleman jälkeinen sairausloman diagnoosi muu kuin masennus.
- Suomen Monikkoperheet ry: Monikkoperheellisuuden tulee itsessään olla peruste subjektiivisen päivähoidon täyspäiväisyydelle tulevan uudistuksen jälkeen.
- Suomen nuoret lesket ry: Perhe-eläkkeiden epäkohtien korjaaminen.
- Perhehoitoliitto ry: Perhehoidon valtakunnallisen toimintaohjelman ajaminen.
- Sateenkaariperheet ry: Vanhemmuusolettama ja lapsen tunnustamisen menettelyn yhdenvertaisuus.
- Lapsettomien yhdistys Simpukka ry: Hedelmöityshoitolaian muutostarpeiden arviointi, hoidon saannin kriteerit ja muutoksenhakuoikeus.
- Suomen Uusperheiden Liitto ry: Etälapsen aseman parantaminen.
- Yhden Vanhemman Perheiden Liitto ry: Tuomioistuimiin pitää saada kärjätuomarin avuksi perheneuvonnan, lapsen kasvun ja kehityksen asiantuntijoita.

Hankkeen keskeiset osatavoitteet täsmentyivät hankkeen käynnistyttyä ja ne on kuvattu sivulla 9.

3. ARVIOINNIN LÄHTÖKOHDAT JA ARVIOINTIPROSESSI

Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen arviointi on luonteeltaan kehittävää arviointia, jolle on ominaista hankkeen toimijoiden osallistavuus sekä arvioijan ja arvioitavan vuorovaikutus. Väliarviointi kattaa ajanjakson hankkeen käynnistymisestä kevästä 2013 vuoden 2014 loppuun. Ulkoinen arvioitsija on ollut mukana hankkeen kehittämistyössä tukemalla hankehenkilöstöä toiminnan suunnittelua koskevan Suunta -työkalun ja onnistumiskartoituksen käyttöönotossa.

Väliarvioinnin keskeinen tehtävä on tarkastella projektin toimintaa suhteessa sen tavoitteisiin ja haluttuihin tuloksiin. Arviointi tuottaa hankkeen johtoryhmälle, hankehenkilöstölle, rahoittajalle ja muille keskeisille sidosryhmille ajantasaista tietoa hankkeen etenemisestä ja tietoa siitä, miten tavoitteiden suuntaisessa toiminnassa on hankkeen alkuvaiheessa onnistuttu. Väliarviointi tukee hanketta kehittämistoiminnan kohdentamisessa, suunnittelussa ja toteuttamisessa ja tuottaa lisäksi konkreettisia ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi. Arviointi on hankkeen kehittämiskaaren mittainen oppimisprosessi. (Suopajarvi 2013.)

Väliarviointi auttaa Monimuotoiset perheet -verkoston jäseniä ja hankehenkilöstöä saamaan yhdenmukaisen kokonaiskäsityksen hankkeen tavoitteista, toimenpiteistä ja halutuista tuloksista. Se motivoi ja sitouttaa keskeiset hanketoimijat mukaan hankkeen tavoitteiden suuntaiseen toimintaan. Se auttaa myös näkemään, millaisia uusia haasteita on ilmennyt matkan varrella ja millaisia muutostarpeita niihin liittyy. Samalla se lisää verkoston ymmärrystä sen yksittäisten jäsenjärjestöjen näkemyksistä yhteisessä vaikuttamistyössä.

Hankkeen toteutumista tarkastellaan projektinhallinnan ja tuloksellisuuden näkökulmasta. Projektinhallinnan arvioinnissa tarkastelukohteena on hankkeen suunnitelmallisuus, joka kattaa tavoitteiden asettamisen, niiden selkeyden ja rajauksen, resurssit, verkostoitumisen ja viestinnän. Tuloksellisuuden osalta tarkastellaan puolestaan sitä, mitä valituilla toimintaprosesseilla on vuoden 2014 loppuun mennessä saatu aikaan ja millaiseksi verkoston toiminnanjohtajat ja hankehenkilöstö arvioivat niiden merkityksen ja hyödynnettävyyden hankkeen tässä vaiheessa. Hankkeen lopullisista tuloksista ja vaikutuksista saadaan tietoa vasta hankkeen päättyessä 2016.

Väliarvioinnissa tarkastelun ulkopuolella jää se, missä määrin verkoston yhteisellä perhepoliittisella vaikuttamistyöllä on positiivista vaikutusta monimuotoisten perheiden huomioimiseen lainsäädännössä ja perhepalvelujen järjestämiseen tai missä määrin hankkeen antamalla tuella on positiivista vaikutusta verkoston järjestöjen omaan vaikuttamisosaamiseen ja sen fokusointiin. Näistä vaikutuksista ja vaikuttavuustavoitteista on mahdollista saada tietoa vasta hankkeen loppuvaiheessa tai sen jälkeen.

Väliarvioinnin tulokset perustuvat seuraaviin hankkeessa tuotettuihin lähteisiin:

- Suunta -työkalun avulla tuotettu kehittämistoiminnan looginen viitekehys.
- johtoryhmälle ja projektihenkilöstölle suunnattu kysely ja siihen liittyvät laadullista tietoa tuottavat avovastaukset (marraskuu 2014).
- johtoryhmälle ja hankehenkilöstölle suunnattu arviointiverstas (joulukuu 2014).
- hankehenkilön laatima onnistumiskartoitus (tammikuu 2015).
- hankesuunnitelma ja tarkistetut toimintasuunnitelmat vuosilta 2013 ja 2014.
- hankkeen viestintäsuunnitelma vuosille 2014-2016.
- hankkeen toimintakertomus 2013 ja joulukuun 2014 Uutiskirje, jossa kooste kulueneen vuoden toiminnasta.
- keskustelut hankehenkilöstön kanssa.

Johtoryhmän ja hankehenkilöstön käsityksiä hankkeen etenemistä kartoitettiin sähköisellä kyselyllä, joka sisälsi sekä strukturoituja väittämiä että avoimia kysymyksiä. Kyselyn väittämien avulla haettiin vastauksia seuraaviin teemoihin:

- miten hanke vastaa verkoston ja sen järjestöjen tarpeisiin ja odotuksiin?
- miten tarkoituksenmukaisia ja suunnitelmallisia asetetut tavoitteet ja toimenpiteet ovat? (tehdäänkö oikeita asioita? tehdäänkö asioita oikein?)
- miten hankkeessa on huomioitu resurssit, kumppanuudet ja verkostoituminen?
- miten hankkeen viestintää toteutetaan?

Avoimilla kysymyksillä haettiin vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- millaista hyötyä ja lisäarvoa hanke on tuonut Monimuotoiset perheet -verkoston toimintaan ja yksittäisen perhejärjestön omaan toimintaan?
- mitkä ovat verkoston näkökulmasta hankkeen tärkeimmät odotetut tulokset ja vaikutukset?
- miten varmistetaan tulosten juurruttaminen hankkeen päättymisen jälkeen?
- millaisia riskejä tai uhkia kehittämistoimintaan liittyy?

Johtoryhmän jäsenet vastasivat kyselyyn marraskuussa 2014. Kyselyn alustavia tuloksia käsiteltiin joulukuun alussa pidetyssä johtoryhmän ja hanketiimin yhteisessä arviointiverstaassa. Tilaisuudessa hankkeen toimijoilla oli mahdollisuus käsitellä tuloksia yhdessä, saada kokonaiskäsitys hankkeen kehittämistyöstä ja sen etenemisestä sekä täsmentää ja täydentää kyselyn antamaa tietoa. Työpajassa tuotettiin kyselyn pohjalta lisäksi hankkeen riskianalyysi, jota on käsitelty tarkemmin sivulla 19. Hanketyöntekijät vastasivat samaiseen kyselyyn tammikuussa 2015. Kyselyyn vastasivat verkoston kaikki kymmenen perhejärjestöä ja molemmat hanketyöntekijät.

Kuvio 1. Hankkeen arviointiprosessi.

Hankkeen työntekijät käyttivät vaikuttamistoiminnan suunnittelun apuna Suunta -työkalua, jonka Terveysten edistämisen keskus (nykyisin SOSTE) on kehittänyt helpottamaan toiminnan ja sen arvioinnin suunnittelua. Suunta on yksinkertaistettu malli 1990-luvulla EU:n asiantuntijoille arviointityökaluksi kehitetystä Logical Framework Matrix-mallista. Suunnan avulla toimintaa tarkastellaan ennalta sovituin kriteerein ja saatua tietoa käytetään toiminnan kehittämisessä. Suunta -työkalu auttaa laatimaan toimintasuunnitelmasta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden, jossa eri osa-alueet ja toiminnot ovat loogisessa suhteessa keskenään. Lopputuloksena on toimintakokonaisuus, jossa syy-seuraussuhteet on tarkkaan huomioitu. Suunta mahdollistaa arvioinnin fokusoinnin hankkeen oleellisiin kehittämisprosesseihin. (Aalto-Kallio ym. 2009.)

Hankkeen työntekijät arvioivat lisäksi toteutunutta kehittämistoimintaa arvioitsijan laatiman onnistumiskartoituksen avulla (Liite 1). Kartoitus nosti esiin tähän mennessä aikaansaatuja konkreettisia tuotoksia ja tuloksia, millaisia muutoksia oli havaittavissa

aikaisempaan toimintaan nähden ja miten saavutettuja kehittämistuloksia oli hyödynnetty verkoston toiminnassa. Onnistumiskartoituksessa nousi osatavoitekohtaisesti esiin niitä asioita, jotka olivat auttaneet tavoitteiden saavuttamista ja niitä asioita, joita tulisi edelleen kehittää.

4. ARVIOINNIN TULOKSET

4.1. Hankkeen suunnitelmallisuus

Arviointitutkimusten mukaan hankkeet, jotka kykenevät tunnistamaan, rajaamaan ja käsitteellistämään kehitettävän toiminnan kohteen sekä motivoimaan mukaan monipuolisen toimijaverkoston, onnistuvat paremmin kuin hankkeet, jotka eivät tähän pysty. Hyvään tulokseen johtaa lisäksi onnistuminen hankkeen organisoinnissa. Varsinkin laajoissa hankkeissa projektin tavoitteiden pilkkominen konkreettisiin osatehtäviin helpottaa niiden toteutumista, seuranta ja arvioimista. (Kinnunen, Kylmäluoma 2009.)

Kaikkien perheiden Suomi -hankkeessa työntekijät laativat Suunta -työkalun avulla koko hankkeen toimintaa koskevan suunnitelman, jossa täsmennettiin hankkeen päämäärä, keskeiset tavoitteet, keinot, toimintaprosessit, tehtävät, tuotokset, tulokset, vaikutukset ja onnistumisen kriteerit. Vastaavat vaikutusketjut kuvattiin myös yhteisesti ajettavista vaikuttamisviesteistä että jäsenjärjestöjen omista vaikuttamisviesteistä.

Alla olevassa laatikossa on Suunta -työkalun avulla koko hankkeelle laaditut kolme keskeistä osatavoitetta ja keinot, joilla ko. tavoitteet hankkeessa pyritään saavuttamaan. Kokonaisuudessaan suunnitelma vaikutusketjuineen löytyy liitteestä 2.

Hankkeen keskeiset osatavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

1. Perhepoliittinen vaikuttaminen

- verkoston viestien muodostaminen ja eteenpäin vieminen
- verkoston asiantuntija-aseman luominen

2. Tiedon vieminen lasten ja nuorten palveluihin

- tiedon kokoaminen ja ilmiön kartoittaminen
- perheiden monimuotoisuuden tunnetuksi tekeminen palveluissa

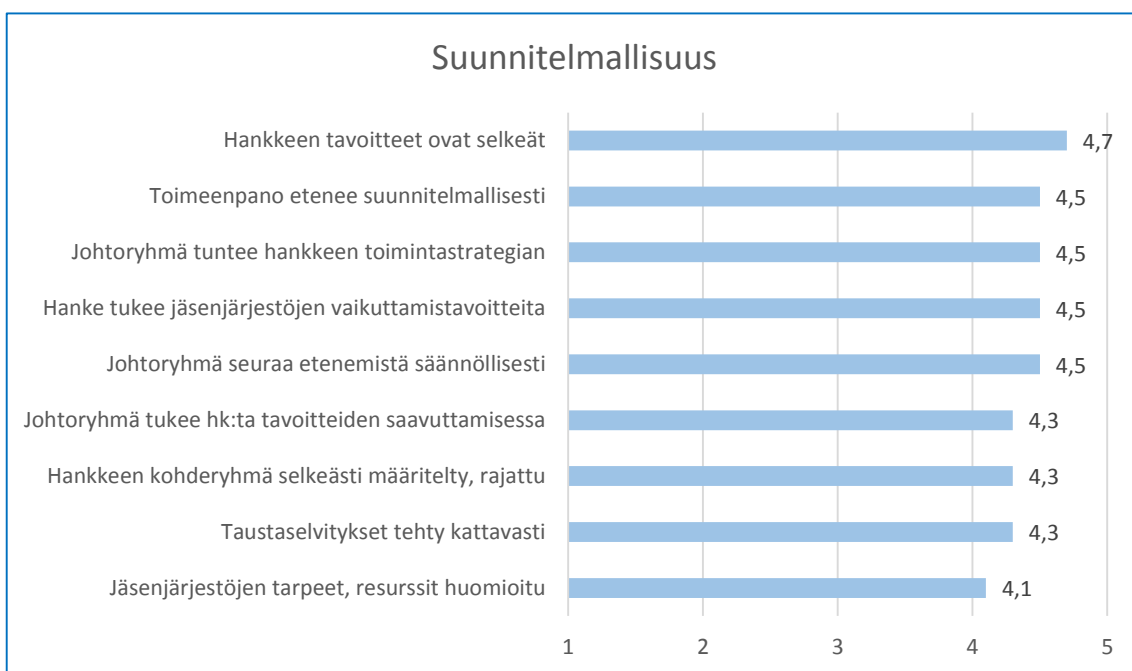
3. Verkoston toiminnan vakiinnuttaminen

- nykytilan kartoitus ja yhteisten toimintatapojen luominen
- verkostoituminen ja asiantuntijuuden kehittyminen

Verkoston johtoryhmän (10 toiminnanjohtajaa) ja hankehenkilöstön (projektipäällikkö ja suunnittelija) käsityksiä hankkeen suunnitelmallisuuden ja tavoitteellisen toiminnan onnistumisesta kartoitettiin sähköiseen kyselyyn liittyvien 18 väittämän avulla. Vastajat arvioivat, miten hyvin hanke on heidän mielestään onnistunut tavoitteiden asettamisessa ja miten hyvin hanke on pystynyt niiden mukaisesti suuntaamaan toimintaansa.

Sekä verkoston johtoryhmän että hankehenkilöstön näkemysten mukaan hanke oli onnistunut kehittämistoiminnan suunnittelussa ja käytännön toteuttamisessa hyvin ja useimpien johtoryhmän jäsenten mielestä jopa erinomaisesti. Yhtä mieltä oltiin siitä, että hankkeen tavoitteet on selkeästi asetettu, kohderyhmä on selkeästi määritelty ja rajattu, taustaselvitykset on tehty kattavasti ja toimintaa toteutetaan suunnitelmien mukaisesti. Verkoston johtoryhmä koki lisäksi olevansa hyvin selvillä hankkeen toimintastrategiasta. Johtoryhmä myös tuki hankehenkilöstöä tavoitteiden saavuttamisessa ja seurasi hankkeen toimintaa säännöllisesti (Kuvio 2).

Kuvio 2. Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen kehittämistoiminnan suunnitelmallisuus

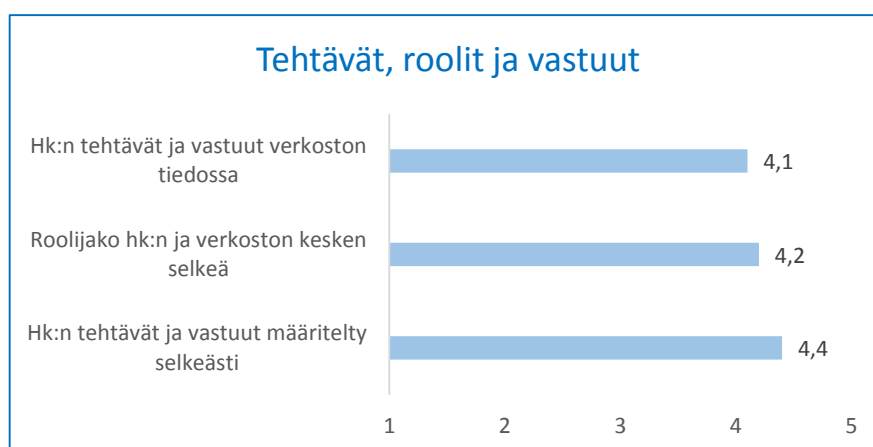
Väittämät asteikolla 1= täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä.

n=11-12

Vastaajien mukaan hanke oli tuonut verkoston vaikuttamistoimintaan selkeyttä, suunnitelmallisuutta ja järjestelmällisyyttä. Edunvalvontaan oli saatu vaikuttavuutta ja asioita voitiin viedä eteenpäin aiempaa enemmän. Lähes kaikki vastaajat pitivät hyvänä hanketyöntekijöiden koordinoivaa roolia verkoston toiminnassa. Työntekijöiden myötävaikutuksella asioiden koettiin etenevän ripeästi. Hankkeen organisoimat säännölliset, hyvin valmistellut kokoukset ja muut yhteiset tilaisuudet olivat vastaajien mukaan jäntevoittäneet ja vahvistaneet verkoston toimintaa.

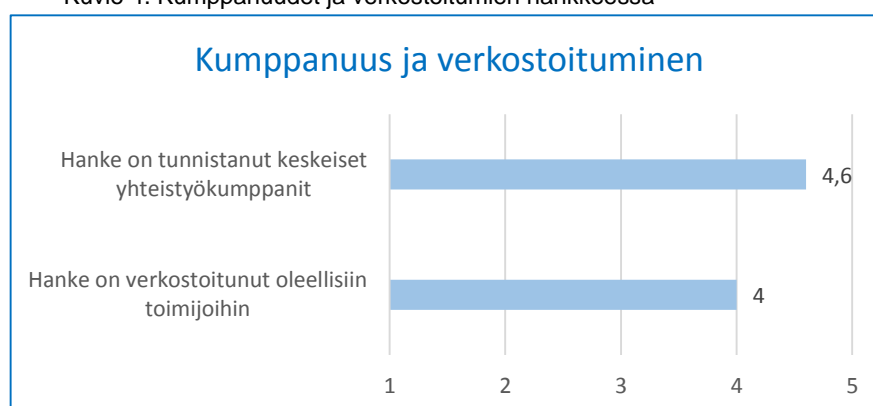
Myös roolit ja vastuut hankehenkilöstön verkoston kesken olivat vastaajien mukaan määritelty selkeästi ja ne olivat toteutuneet suunnitelmien mukaisesti (Kuvio 3). Eräässä kommentissa nousi esille huoli asiantuntemuksen ja verkostokontaktien mahdollisesta henkilöitymisestä hankehenkilöihin, johtuen siitä, että he edustivat järjestöjä kuulemisissa, työryhmissä ja eri yhteyksissä. Verkoston toiminnan kehittämisessä ja vaikiinnuttamisessa hankehenkilöstön rooli koettiin kuitenkin välttämättömäksi, johtuen järjestön omien työntekijöiden vähäisyydestä.

Kuvio 3. Tehtävien, roolien ja vastuiden jako hankkeessa

Väittämät asteikolla 1= täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä n=12

Kuvio 4. Kumppanuudet ja verkostoitumien hankkeessa

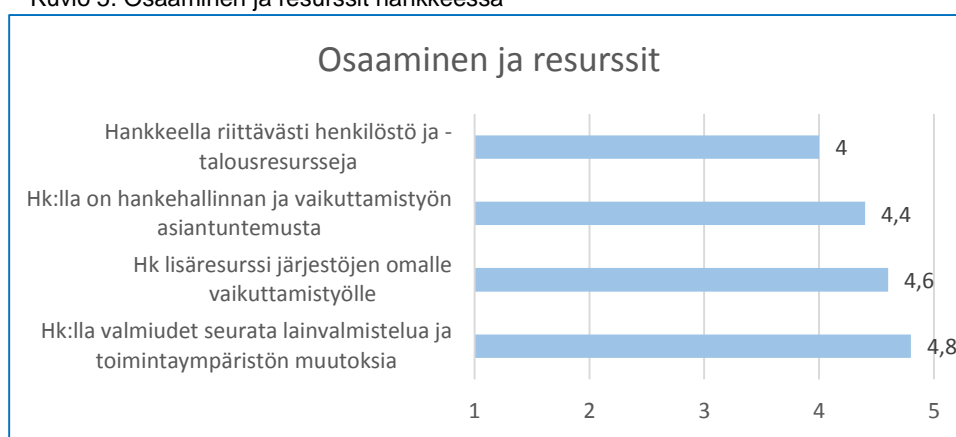

Väittämät asteikolla 1= täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä n=12

Kyselyyn vastanneiden mielestä hankkeessa oli tunnistettu hyvin vaikuttamistoiminnan kannalta keskeiset yhteistyökumppanit ja myös verkostoiduttu oleellisiin toimijoihin (Kuvio 4). Tärkeänä pidettiin sitä, että hanke oli onnistunut laajentamaan verkoston yhteistyötä sen omien jäsenjärjestöjen ulkopuolelle.

Yhteistyön toteutuminen hankkeen ja verkoston järjestöjen kesken sai kiitosta niin hankkeen työntekijöiltä kuin verkoston toiminnanjohtajilta. Hankehenkilöstön mukaan verkoston järjestöjen toiminnanjohtajien keskinäinen yhteistyö oli jo ennen hanketta vakiintunutta, mikä helpotti yhteisten perhepoliittisten viestien muodostamista. Yhteistyötä edisti verkoston toimijoiden vahva luottamus toisiinsa ja työntekijöihin. Arvoristiriitoja aiheuttavat asiat pystyttiin avoimesti käsittelemään ja ratkaisemaan. Henkilöstön mukaan haasteita verkoston vaikuttamistyöhön toivat sen jäsenjärjestöjen erilaiset toimintakulttuurit, organisaatiot ja kokemukset vaikuttamistyöstä. Haasteita toivat myös toiminnanjohtajien rajalliset resurssit vaikuttamistyöhön.

Kuvio 5. Osaaminen ja resurssit hankkeessa

Väittämät asteikolla 1= täysin eri mieltä, 5 = täysin samaa mieltä

n=12

Verkoston toiminnanjohtajat pitivät erittäin suuressa arvossa hankehenkilöstön kehittämistyön ja poliittisen vaikuttamistyön osaamista, johtamista ja työhön sitoutumista (Kuvio 5). Avoimissa vastauksissa jotkut toiminnanjohtajat kiinnittivät huomiota työntekijöiden jaksamiseen ja kehittämistyön kuormittavuuteen. Hankkeen tavoitteet olivat laajoja ja kunnianhimoisia ja kehittämistyön kohteena oli monia samanaikaisia prosesseja, joita vietiin eteenpäin. Myös hankehenkilöstö toi esiin huolensa siitä, että heidän resurssinsa eivät jatkossa välttämättä riitä kaikkien haluttujen toimenpiteiden toteuttamiseen.

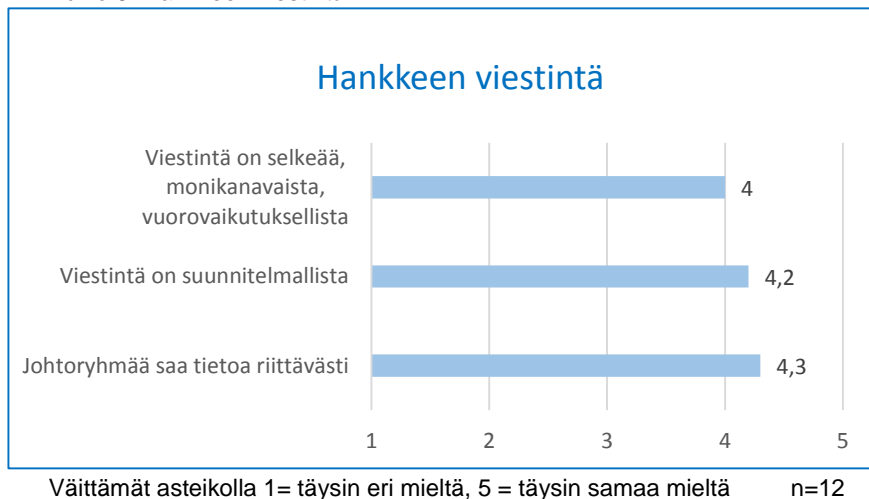
Hankehenkilöstön vaikuttamistoimintaan tuomaa henkilölisäystä arvostettiin suuresti. Useissa verkoston järjestöissä perhepoliittinen vaikuttaminen ja lausuntojen valmistelu oli ollut aiemmin vähemmän säännöllistä ja systemaattista, johtuen siitä, että toiminnanjohtajat toteuttivat sitä muiden työtehtäviensä rinnalla. Jotkut järjestöjen toiminnanjohtajista totesivatkin seuraavasti: ”Emme olisi verkostona pystyneet toteuttamaan kuin ihan murto-osan vaikuttamistyöstä”. ”Järjestöjen omat työntekijäresurssit eivät riitä lausuntojen antamisen valmisteluun”.

Talouden osalta hanke oli hyvin resursoitu koko hankekauden ajan. Hanke on saanut RAY:n projektirahoituksen vuosille 2013-2016.

Viestintä

Viestinnän onnistumisella on aivan keskeinen ja oleellinen merkitys koko hankkeen vaikuttamistyön onnistumiselle. Viestinnän suunnitteluun ja toteuttamiseen oli hankkeessa kiinnitetty erityistä huomiota. Hankkeessa oli heti sen käynnistyttyä laadittu viestintäsuunnitelma, johon oli kirjattu viestinnän kohderyhmät, vaikuttamistoiminnan tavoitteet, keinot, toteutus, vastuut, kriisiviestintä tulokset ja niiden hyödyntäminen sekä arviointi.

Kuvio 6. Hankkeen viestintä

Viestintäsuunnitelman avulla pyrittiin edistämään mahdollisimman tehokkaasti verkoston yhteisten vaikuttamisviestien eteenpäin viemistä ammattilaisille, päättäjille ja perheille ja samalla tukemaan myös jäsenjärjestöjen omien viestien edistämistä. Tavoitteena oli myös vahvistaa Monimuotoiset perheet -verkoston yhteistyötä ja saada aikaan yhteiskunnallista keskustelua monimuotoisten perheiden asemasta. Hankkeessa viestintää oli toteutettu monikanavaisesti ja vuorovaikutuksellisesti.

Suurin osa kyselyyn vastanneista toiminnanjohtajista oli sitä mieltä, että hanke oli tähän mennessä onnistunut hyvin tai erinomaisesti viestinnän suunnittelussa ja toteuttamisessa (Kuvio 6) ja sen nähtiin kyenneen edistämään hyvin verkoston perhepoliittista vaikuttamistyötä. Ammattilaisille suunnatun viestinnän toteutumisesta ei verkoston jäsenille ollut kuitenkaan vielä syntynyt täysin selkeää käsitystä. Avoimissa vastauksissa verkoston ja sen järjestöjen tunnettuuden ja näkyvyyden lisääntymistä ja viestinnän merkitystä kuvattiin mm. seuraavasti:

- ”Viesti on vakuuttavampaa kun hankkeen työntekijät voivat puhua kaikkien kymmenen perhejärjestön äänellä.”
- ”Kymmenen järjestön yhteisillä kannanotoilla ja lausunnoilla on suurempi vaikutus kuin yksittäisten järjestöjen erillisillä.”
- ”Verkosto ja sen aihealueet ovat saaneet näkyvyyttä lainsäätäjien, päättäjien ja ammattilaisten keskuudessa.”
- ”Tietoisuus verkostosta ja sen järjestöistä on lisääntynyt.”

4.2. Hankkeen hyödyt verkostolle ja jäsenjärjestöille

Kyselyyn vastanneiden mukaan hanke oli jo kehittämistyön puolesta välissä tuonut muutosta ja suurta hyötyä verkoston yhteiselle vaikuttamistyölle. Hankkeen työntekijät olivat tuoneet merkittävän lisäresurssin perhepolitiikan ajankohtaisten asioiden seuraamiseen, perhepoliittisten viestien muodostamiseen ja niiden eteenpäin viemiseen. Henkilöstön poliittisen osaamisen avulla verkoston vaikuttamistyöhön ja edunvalvontaan oli voitu panostaa huomattavasti aiempaa enemmän.

Hyödyt Monimuotoiset perheet -verkostolle:

Avoimeen kysymykseen hankkeen tuomasta hyödystä verkoston toiminnalle johtoryhmän jäsenet vastasivat mm. seuraavasti:

- ”Tietoisuus verkostosta ja sen järjestöistä on lisääntynyt.
- Verkoston ja sen järjestöjen näkyvyys on lisääntynyt ja aihealueet saaneet näkyvyyttä lainsäätäjien, päättäjien ja ammattilaisten keskuudessa.
- Perheiden moninaisuus on pystytty nostamaan esiin päättäjille, asioita valmisteleville virkamiehille ja ammattilaisille eri tasolla kuin ennen.
- Ammattilaisille enemmän tietoa monimuotoisista perheistä.
- Toiminta on selkeästi vaikuttavampaa, koska on resursseja viedä asioita eteenpäin verkostona aiempaa enemmän.
- Hanke on tuonut ryhtiä yhteislausuntoihin ja lisännyt asiantuntijaverkostoitumista.
- Järjestöjen yhteisillä kannanotoilla ja lausunnoilla on suurempi vaikutus kuin erikseen annetuilla.
- Hankkeen työntekijät ovat tuoneet merkittävän lisäresurssin ajankohtaisten asioiden seuraamiseen.
- Koordinoitu toiminta on jännevöittänyt ja ammattimaistanut vaikuttamistoimintaa.
- Hankkeen työntekijät pystyvät keskittymään aktiivisesti ajankohtaisten asioiden seuraamiseen.
- Säännölliset ja valmistellut kokoukset ovat vahvistaneet verkostoa ja antaneet mahdollisuuden vertaistukeen ja kokemusten vaihtoon.
- Hanke on osallistanut myös järjestöjen muut työntekijät yhteistyöhön, yhteisiin foorumeihin ja kehittämiseen.”

Myös hanketyöntekijät kokivat verkoston toiminnan selkeytyneen, jäntevöityneen ja hankkeen tuoneen siihen suunnitelmallisuutta ja järjestelmällisyyttä. Hanke on mahdol-

listanut verkoston yhteisen vaikuttamistyön, jolle ei aiemmin ole ollut resursseja. Työntekijät kuvasivat verkoston toiminnan aktivoitumista seuraavasti:

- *”Verkostosta on muodostunut vuoden kuluessa tiivis poliittinen vaikuttajaryhmä, jolla on mahdollisuus tarttua ajankohtaisiin ilmiöihin ja tuoda esiin perheiden todellisuutta yhteiskunnassa. Yhteistyön lisääntyminen järjestöjen välillä on mahdollistanut verkostonomaisen tuen saannin työntekijöiden välillä. Se on luonut ikkunan toisen työn tuntemiseen ja yhteistyön mahdollisuuksien löytämiseen.”*
- *”Hankkeen puitteissa on luotu verkostolle yhtenäinen ja yhdessä sovittu toimintakulttuuri ja päätöksentekokulttuuri, joka mahdollistaa vaikuttamistyön tekemisen notkeasti ja proaktiivisesti muuttuvissa ja nopeaakin reaktiota vaativissa tilanteissa. Hankkeen myötä verkoston tunnettuus ja vaikutusvalta on lisääntynyt huomattavasti ja verkostosta on tullut varteenotettava toimija perhejärjestöjen kentällä sekä kysytty yhteistyökumppani sekä perheiden kanssa toimiville ammattilaisille että päättäjille.”*

Myös jäsenjärjestön omaan vaikuttamistoimintaan vastaajat kertoivat hankkeen tuoneen merkittävää hyötyä. Yhteisesti valittujen viestien lisäksi jokaisella järjestöllä oli hankkeeseen sisältyvä oma poliittinen viestinsä, jota he veivät eteenpäin. Niiden tavoitteiden tukemisessa ja eteenpäin viemisessä hanketyöntekijöillä oli ollut suuri merkitys. Hanke oli jo mahdollistanut sellaisten toimintojen tekemisen, mihin järjestöillä itsellään ei olisi ollut resursseja. Samalla järjestöjen arviointi- ja hankehallinnointiosaaminen oli lisääntynyt. Tärkeäksi nähtiin se, että hankkeen työntekijät voivat edustaa järjestöjä eri yhteyksissä, esimerkiksi työryhmissä ja kuulemisissa.

Hyödyt jäsenjärjestöille:

- *”Lisää järjestön näkyvyyttä ja vahvistaa profiloitumista perheiden asioiden puolesta toimijana.*
- *Lisää tietoisuutta järjestön oman kohderyhmän tarpeista ja huomioimisesta.*
- *Parantaa järjestön omaa vaikuttamistyön suunnitelmallisuutta ja systemaattisuutta. Tuo siihen lisäresurssin.*
- *Tuottaa ajankohtaista tietoa edunvalvonta-asioista ja meneillään olevista lakimuutosprosesseista.”*
- *Hanke tarjoaa erinomaisen kanavan oppia vaikuttamistyön ja edunvalvonnan menetelmistä. Lisää oman vaikuttamistyön ja edunvalvonnan osaamista. Lisää hankehallinnoinnin osaamista.*
- *Hanke on auttanut luottamushenkilöitä ja työntekijöitä oivaltamaan vaikuttamistyön merkityksen järjestön toimintana.*
- *Laajentaa järjestön verkostoja, mahdollistaa hyvät kontaktit ammattilaisiin, päättäjiin, lainvalmistelijoihin.*
- *Mahdollistaa säännölliset tapaamiset muiden järjestöjen kanssa. Toiminnanjohtajat oppivat yhteistyöstä ja perheiden monimuotoisuudesta.*
- *Hankkeeseen liittyvä työpanos on yllättänyt toiminnanjohtajat. Ei osannut valmistautua riittävästi.”*

4.3. Odotetut tulokset ja vaikutukset

Monimuotoiset perheet -verkostoa ja hankehenkilöstöä pyydettiin kertomaan, mitkä olisivat heidän näkökulmastaan tärkeimmät odotetut tulokset ja vaikutukset, joita hankkeen kehittämistoiminnalla tulisi saavuttaa. Kaikkein tärkeimpinä pidettiin seuraavia neljää asiaa:

- Verkoston toiminta asiantuntijana on vakiintunut
- Hanke on vienyt eteenpäin yhdessä valittuja perhepoliittisia viestejä
- Tietoisuutta monimuotoisista perheistä on lisätty palvelujärjestelmässä, politiikan kentällä ja perheiden parissa työskentelevien keskuudessa
- Tieto monimuotoisista perheistä on koottuna yhteen paikkaan

Hankkeen johtoryhmä ja hankehenkilöstö odottivat hankkeen tuloksena verkoston toiminnan asiantuntijana vakiintuvan ja vahvistuvan. Hankkeen avulla perhejärjestöjen verkostosta syntyy päättäjien ja alan toimijoiden keskuudessa vakavasti otettava asiantuntija, joka kutsutaan mukaan keskusteluihin ja työryhmiin, joissa päätetään perhepolitiikan ja perhepalvelujen kehittämisestä. Verkostosta muodostuu taho, jolta hankkeen jälkeenkin pyydetään perheiden edunvalvontaan liittyviä lausuntoja ja kannanottoja. Verkoston lisäksi myös sen jäsenjärjestöt tunnustetaan varteenotettavina lausunnon- ja kannanottojen antajina.

Merkittäväksi tulokseksi nähtiin myös se, että hanke pystyy viemään lainvalmisteluun hankkeen perhepoliittisten viestien tavoitteita ja saa aikaan niissä myönteisiä muutoksia. Kehittämistyön tuloksena monimuotoiset perheet ja heidän tilanteensa odotetaan huomioitavan itsestään selvästi lainsäädäntötyössä ja päätöksenteossa.

Hankkeen tuloksena tiedon perheiden monimuotoisuudesta ja asemasta odotetaan tulevan näkyväksi ja huomioiduksi perheiden palveluissa ja perhepoliittisessa päätöksenteossa. Tietoisuuden lisääntyminen edistää perheiden huomioimista myös asiakastyössä käytännön työn tasolla. Tärkeänä pidettiin lisäksi sitä, että hankkeen tuloksena faktatietoa monimuotoisista perheistä on koottuna yhteen paikkaan, josta sekä ammattilaiset että päättäjät ja perheet voivat sen helposti löytää. Hankkeen tuottamalla tiedolla ja tiedottamisella on suuri merkitys sille, että ammattilaisten tietotaito perheiden kohtaamisessa paranee.

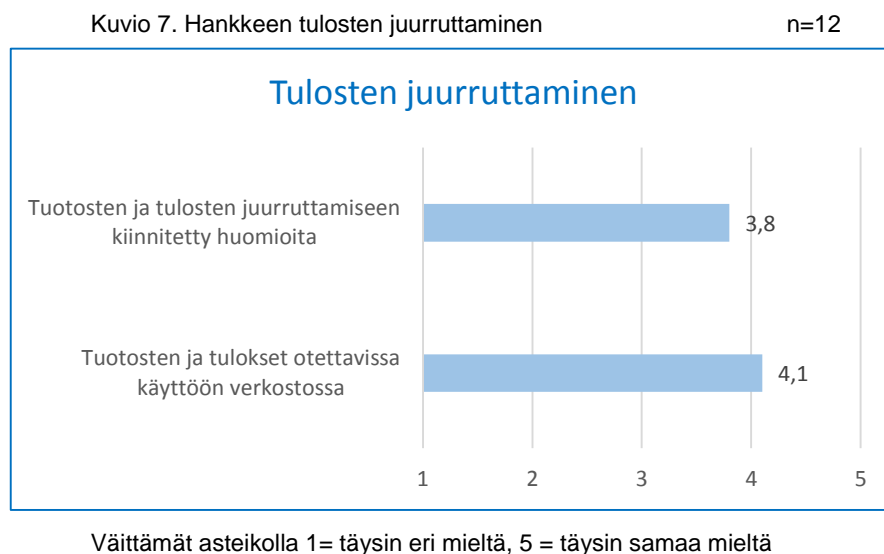
Tärkeänä pidettiin myös sitä, että hankkeen aikana löydetään ratkaisu siihen, miten monimuotoiset perheet -verkoston vakiintunut toiminta resursoidaan hankkeen jälkeen.

4.4. Tulosten juurruttaminen

Hankkeissa on juurruttamisen kannalta mielekästä sitoa hyväksi koetut tuotokset ja uudet toimintakäytännöt osaksi verkoston toimintaa jo kehittämistyön aikana. Tulosten vakiinnuttamisen ja tiedon siirtämisen kannalta on tärkeää, että mukana olevat toimijat osallistuvat muutoksen toteuttamiseen ja testaavat uusien käytäntöjen toimivuutta hankkeen aikana myös omissa järjestöissään. Vaikka kehittämistyön alussa tuloksista ja vaikutuksista ei ole vielä näyttöä, voidaan niistä käynnistää ajoissa keskustelua ja pohtia erilaisia ratkaisuja juurtumisen edistämiseksi. (Arnkil 2006. Peltola, Vuorento 2007.)

Suurin osa verkoston toiminnanjohtajista oli sitä mieltä, että hankkeessa oli jo tässä vaiheessa huomioitu hyvin tulosten juurruttaminen ja siihen oli myös varauduttu. Joidenkin mielestä asiaan olisi kuitenkin voinut kiinnittää nykyistä enemmän huomiota. Muutamit toiminnanjohtajat suhtautuivat varautuneesti mahdollisuuksiin vakiinnuttaa ja ottaa käyttöön kehitettyjä vaikuttamistapoja verkostossa hankkeen jälkeen.

Avoimissa vastauksissa hankkeen johtoryhmän jäsenet ja hankehenkilöstö nostivat esiin seuraavia asioita, joista heidän mielestään olisi ajankohtaista käynnistää keskustelua jo kehittämistyön nykyvaiheessa:

- Vaikuttamistoimintojen rajaaminen.
- Vastuukysymykset ja työnjaot verkostossa hankkeen jälkeen.
- Jatkorahoituksen hakeminen hankkeelle.
- Kehitettyjen toimintojen, käytäntöjen ja tulosten dokumentointi.
- Jäsenjärjestöjen omien työntekijöiden vaikuttamisosaamisen varmistaminen hankkeen aikana.

Tärkeänä pidettiin vaikuttamistoimintojen paketoimista selkeästi rajatuksi kokonaisuudeksi. Rajaamisen yhteydessä verkoston olisi tärkeää pohtia realistisesti niitä toimintoja, joilla olisi mahdollisuutta jatkaa hankkeen jälkeen ja niitä, joilla sitä ei olisi. Rajauksista pidettiin tärkeänä myös siksi, että hankkeessa ennätettäisiin tehdä kaikki kehittämistyön loppuunsaattamiseen ja vakiinnuttamiseen tarvittavat toimenpiteet. Vastauksissa todettiin myös, että hankkeen jälkeisen vakiinnutettavan toiminnan tulee olla selaista, mikä konkreettisesti hyödyntää järjestöjä ja on siirrettävissä järjestön omaan toimintaan.

Vastaajien mukaan verkoston on jo hyvissä ajoin pohdittava myös vastuukysymyksiä ja työnjakoa tulosten hyödyntämisessä ja käyttöönotossa. Jos verkosto päättyisi esim. vakiinnuttamaan verkoston asiantuntijuustoiminnan, ratkaistavaksi tulisi silloin se, kuka tai mikä järjestö ottaisi käytännön asiantuntijatehtävät jatkossa vastuulleen. Ratkaistavana olisi myös, miten hankkeen jälkeen hoidetaan verkoston viestintää, koulutustoimintaa, www.-sivujen päivittämistä ja edustamista, joihin hankkeessa oli kehitetty toimivat käytännöt.

Erään vastaajan mukaan järjestöjen hallitusten ja vuosikokousten tuki tulee myös varmistaa ajettaville asioille hyvissä ajoin varsinkin, jos vaikuttamistoiminta kohdistuu muuhun kuin omaan järjestöön.

Jotkut järjestöjen edustajat kannattivat jatkorahoituksen hakemista hankkeelle. Sitä varten tulisi jo tässä vaiheessa käynnistää keskustelut Raha-automaattiyhdistyksen ja verkoston toiminnanjohtajien kesken. Perusteluna jatkohankkeelle esitettiin muun muassa sitä, että varsinkaan pienempien järjestöjen resurssit eivät riitä hankkeen aikaansaannosten jatkamiseen siinä laajuudessa kuin olisi tarpeen.

Yhtenä tulosten juurtumista edistävänä tekijänä mainittiin hankkeessa kehitettyjen toimenpiteiden, tulosten ja käytäntöjen dokumentointi ja tallentaminen niin, että niitä osataan hyödyntää myöhemmin hankkeen jälkeen. Tärkeää olisi ennen kaikkea perhepoliittisten vaikuttamistoimintojen dokumentointi ja niiden tuloksellisuuden arviointi.

Juurruttamisessa tulisi kiinnittää huomiota jäsenjärjestöjen työntekijöiden osaamisen lisäämiseen vaikuttamistyössä ja pohtia sitä, miten hanke voisi nykyistä enemmän tukea heitä tässä tehtävässä. Toiminnanjohtajien vaikuttamisosaamisen nähtiin vahvistuvan luonnostaan verkoston johtoryhmässä saadun vertaistuen kautta.

4.5. Hankkeeseen liittyvät riskit

Kyselyssä johtoryhmän jäseniä ja hankehenkilöstöä pyydettiin kertomaan, millaisia riskejä tai uhkia heidän mielestään hankkeeseen liittyy ja mitkä ovat sellaisia asioita, jotka voivat toteutuessaan haitata oleellisesti tai jopa estää kehittämistoimintaa ja tavoitteiden saavuttamista. Esiin nostettujen riskien todennäköisyyksiä ja vakavuutta arvioitiin johtoryhmän ja projektihenkilöstön yhteisessä arviointiverstaassa joulukuussa 2014.

Riskienhallinta, riskien arviointi ja jatkuva seuranta ovat olennainen osa hankkeen kehittämistyötä. Riskienhallinta auttaa ennakoimaan mahdollisia ongelmia, jotka voivat estää hankkeen onnistumisen. Se auttaa tunnistamaan hankkeen ongelmakohtat ja pohtimaan, miten mahdollisiin ongelmiin voidaan varautua ja millaisiin toimenpiteisiin tulee ryhtyä tarvittaessa. Mitä suurempi riskin todennäköisyys ja merkitys ovat, sitä tärkeämpää on suojautua ajoissa sen toteutumiselta. (Paasivaara, Suhonen, Virtanen. 2013.) Riskien hallinta on erityisen tärkeää etenkin useampivuotisissa hankkeissa, joissa kumppanuuteen ja toimintaympäristöön liittyvät muutokset asettavat monia haasteita ja epävarmuustekijöitä kehittämistoiminnalle.

Kyselyn tuloksena tunnistettiin yksitoista hankkeeseen liittyvää riskiä ja uhkaa, jotka ovat listattuina kuviossa 8 seuraavalla sivulla.

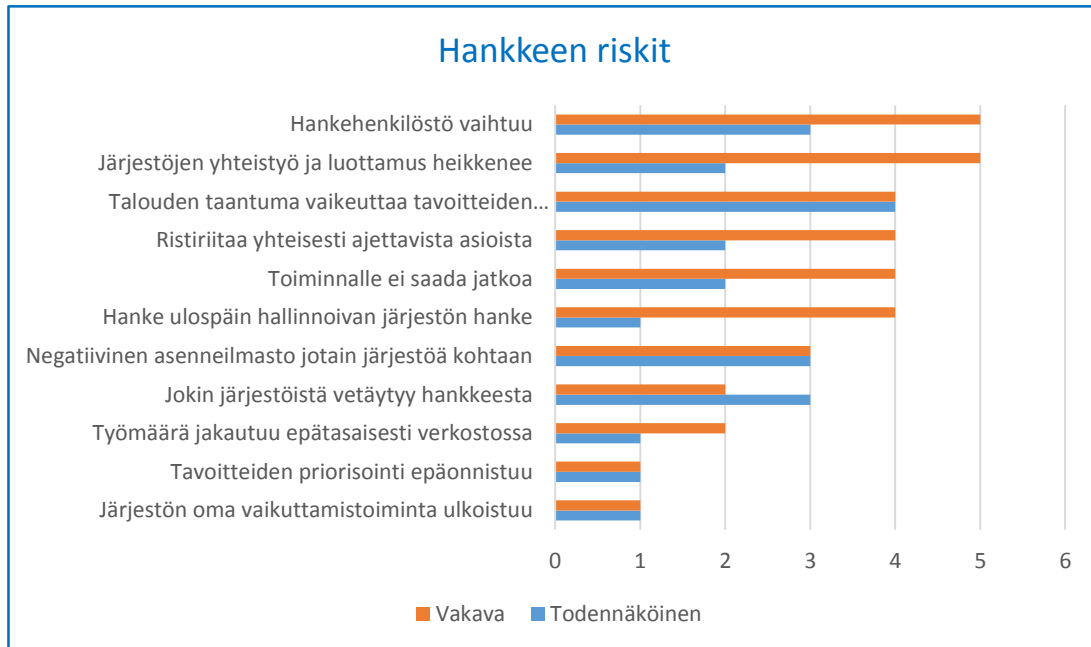
Arviointiverstaassa johtoryhmä nosti hankkeen onnistumisen kannalta kaksi riskiä vakavuudeltaan ylitse muiden: ensinnäkin riski siitä, että projektihenkilöstö vaihtuisi hankkeen aikana, ja toiseksi, että verkoston järjestöjen keskinäinen yhteistyö ja luottamus toisiin järjestöihin heikkenisivät.

Hankehenkilöstön projekti- ja vaikuttamistyön osaamista pidettiin erittäin suuressa arvossa. Mikäli työntekijät lähtisivät kesken pois, olisi se johtoryhmän mukaan selkeä riski hankkeen jatkuvuudelle ja tavoitteiden saavuttamiselle ja se vaikeuttaisi merkittävästi hyvin alkanutta kehittämistyötä. Nykyisen henkilöstön osaamista olisi vaikea korvata. Vaikka riskiä pidettiin toteutuessaan erittäin vakavana, hyvin todennäköisenä sitä ei kuitenkaan pidetty. Huolta se kuitenkin selvästi aiheutti johtoryhmän keskuudessa.

Verkoston järjestöjen yhteistyön ja luottamuksen heikkenemistä pidettiin yhtä vakavana riskinä. Yhteisten vaikuttamisviestien sisältöjen ja yhteisten kantojen muodostaminen on vaativaa työtä, joka edellyttää järjestöiltä tiivistä yhteistyötä ja hyvää luottamusta

toisiinsa. Myöskään tämän riskin toteutumista ei johtoryhmä hankkeen tässä vaiheessa pitänyt erityisen todennäköisenä.

Kuvio 8. Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen riskit ja uhat

0= ei riskiä, 5= riski on vakava tai riski on todennäköinen

Varsin vakavina pidettiin myös seuraavia neljää riskiä: yleinen talouden taantuma, ristiriita yhteisistä ajettavista asioista, kehittämistoiminnalle ei saada jatkoa hankkeen päättyessä ja hanke näyttäytyy ulospäin vain sitä hallinnoivan järjestön hankkeena. Näistä riskeistä ainoastaan talouden taantuman vaikutusta hankkeen tavoitteiden saavuttamiseen pidettiin myös mahdollisena.

Talouden taantuman osalta mahdolliset muutokset poliittisessa ilmapiirissä voivat vaikuttaa lakien valmisteluun ja sitä kautta hankkeiden vaikuttamisviestien eteenpäin viemiseen. Taantuman seurauksena myös taloudelliset resurssit palvelujärjestelmässä voivat vähetä niin, että palvelujen järjestäjillä ei ole varaa lähettää työntekijöitä esimerkiksi hankkeen koulutuksiin.

Verkoston järjestöjen välillä voi syntyä ristiriitoja yhteisesti ajettavista asioista, johtuen siitä, että jokin/jotkut järjestöt eivät olisikaan kehittämisohjelmaan valittujen vaikuttamisviestien takana. Näkemyseroja voi nousta asioista, joita hanke ajaa ja joihin yksittäiset järjestöt haluavat sitoutua. Huolta johtoryhmässä aiheutti myös ajatus siitä, että hanke ei saisi jatkoa sen päätyttyä. Juurruttamista ei ehtisi tapahtua, eikä verkostolla olisi ilman hanketta resursseja jatkaa toimintaa. Eräs kyselyyn vastaaja kuvasi tätä osuvasti: ”Työ olisi hyvässä vauhdissa eikä hedelmiä ehdittäisi kunnolla korjata”.

Jokseenkin vakavasti otettavana riskinä pidettiin sitä, että hanke näyttäytyisi ulospäin sitä hallinnoivan Sateenkaariperheet ry:n hankkeena, vaikka siinä ovat tasavertaisesti mukana kaikki kymmenen verkoston järjestöä. Tämän riskin todennäköisyyttä pidettiin kuitenkin vähäisenä. Hieman vähäisempänä uhkana nostettiin esiin riski, että toimintaympäristössä syntyisi negatiivinen asenneilmasto jotain jäsenjärjestöä kohtaan, mikä kääntyisi koko verkostoa vastaan.

Yhtenä riskinä nostettiin esiin mahdollisuus, että jokin verkoston järjestöistä haluaisi vetäytyä yhteistyöstä kesken hankkeen. Uhkakuvana voisi olla esimerkiksi hankkeen toiminnan laajeneminen sellaiseksi, että yksittäisen järjestön olisi vaikeaa saada kokonaiskäsitystä kehittämistoiminnasta ja omasta roolistaan siinä. Se voisi vaikeuttaa sitoutumista toimintaan jatkossa. Vetäytyminen hidastaisi mahdollisesti jonkin verran hankkeen etenemistä, mutta johtoryhmä ei kuitenkaan pitänyt sitä vakavana uhkana koko hankkeen kannalta.

Riskien ”työmäärän jakautuminen” ja ”tavoitteiden priorisointi” osalta todettiin, että hankkeen hallinnointi on onnistunut niin hyvin, että niiden osalta ei ole tällä hetkellä näköpiirissä erityisiä uhkakuvia. Tämän mittaluokan verkostohankkeessa uhkat voisivat liittyä esimerkiksi sekä hankkeen että verkoston järjestöjen rajallisiin resursseihin, tavoitteiden ja työpanoksen kohdentumiseen epätasaisesti järjestöjen kesken, toiminnassa tapahtuviin muutoksiin sekä järjestöjen hankkeesta saamaan hyötyyn. Vaikka riskianalyyssissä työmäärän epätasaista jakautumista jäsenjärjestöjen kesken ei pidetty suurena riskinä, kyselyssä nousi esiin huoli hankehenkilöstön liian suuresta työmäärästä suhteessa käytettävissä olevaan aikaan.

Johtoryhmän arvioinnin mukaan riski, että tämän hankkeen kautta yksittäisen järjestön oma vaikuttamistoiminta ulkoistuisi, on erittäin vähäinen.

5. JOHTOPÄÄTÖKSET

Väliarvioinnissa huomio oli kohdistunut nelivuotisen Kaikkien perheiden Suomi - hankkeen kahden ensimmäisen vuoden toimintaan, jossa kehittämisen painopiste on ollut vaikuttamistoiminnan suunnitelmien laadinnassa ja tavoitteiden asettamisessa, valittujen toimenpiteiden konkretisoimisessa sekä toiminnan käynnistämisessä ja toteuttamisessa käytännön tasolla. Väliarviointi tuottaa tietoa siitä, miten hyvin hankkeen toimintalogiikka ja vuoden 2014 loppuun mennessä toteutettu toiminta näyttävät mah-

dollistavan hankkeelle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Väliarvioinnin avulla saatiin lisänäkökulmia hankkeen toiminnan kehittämiseen.

Arvioinnin tulosten yhteenvetona voidaan todeta, että Kaikkien perheiden Suomi -hanke on edennyt ensimmäisten toimintavuosien aikana erinomaisesti sille projektisuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja vaiheistusten mukaisesti ja näyttää vakuuttavasti siltä, että hankkeen toiminta mahdollistaa tavoitteiden saavuttamisen. Hanke on jo kahden toimintavuoden aikana onnistunut saavuttamaan monia sen päätavoitteiden mukaisia tuloksia.

Seuraavassa käydään läpi keskeisiä johtopäätöksiä suhteessa hankkeen suunnitelmallisuuteen ja kolmeen keskeiseen osatavoitteeseen. Osatavoitteita koskevat onnistumisen kriteerit kertovat, mitä hankkeessa haluttiin saada aikaiseksi vuosien 2013 ja 2014 aikana.

Hankkeen suunnitelmallisuus

Laaja ja monikerroksinen hanke on asettanut projektihallinnalle, ohjaukselle ja viestinnälle suuria haasteita. Projektipäälliköltä se on vaatinut hyvää asiakokonaisuuksien hallintaa ja organisointikykyä, toimintaympäristön tuntemusta ja hyviä vuorovaikutustaitoja. Se on vaatinut riittävän realististen, konkreettisten ja ymmärrettävien toimintasuunnitelmien laadintaa ja vaatinut myös vahvaa johtamista suunnitelmien ja laadittujen aikataulujen mukaan. Verkoston johtoryhmältä se on edellyttänyt vahvaa sitoutumista yhteisesti asetettuihin tavoitteisiin ja toimenpiteisiin sekä luottamuksen ja tuen antamista projektipäällikölle ja hanketiimille. Projektipäällikön ja suunnittelijan muodostamalta hanketiimiltä se on puolestaan vaatinut vankkaa asiantuntemusta, korkeaa motivaatiota, hyviä tiimi- ja verkostotyöntaitoja ja hyvää keskinäistä työnjakoa ja kommunikaatiota.

Johtopäätökset:

- Hankkeen tavoitteenasettelu ja vaiheistus osoittautui selkeäksi, riittävän realistiseksi ja kaikkien keskeisten osapuolten tiedossa olevaksi, jotta tärkeimmät tuotokset, tulokset ja vaikutukset voidaan hankkeessa saavuttaa. Suunniteltuja toimenpiteitä tavoitteiden saattamiseksi oli kuitenkin runsaasti, mikä voi jatkossa kuormittaa hankehenkilöstöä liiaksi ja heikentää tai osittain estää joidenkin tavoitteiden saavuttamisen hankkeen aikana.

- Johtoryhmällä ja hankehenkilöstöllä oli yhdenmukaiset käsitykset toiminnan tavoitteista, tuloksista ja vaikutuksista, mikä myös jatkossa helpottaa oleellisesti toiminnan kehittämistä. Toiminnanjohtajien hyvää tavoitteiden tuntemusta selittää varmasti se, että he valmistelivat hankehakemuksen verkoston yhteistyönä. Hankkeen käynnistyttyä osa toiminnanjohtajista oli myös mukana hankkeen vaikuttamistyöryhmässä laatimassa vaikuttamistyön ja viestinnän suunnitelmaa.
- Sekä verkoston toiminnanjohtajat että hankehenkilöstö olivat huomioineet kiittävästi hankkeen tulosten juurruttamisen merkityksen heti hankkeen alkuvaiheessa.
- Hankkeessa oli ymmärretty hyvin viestinnän keskeinen ja oleellinen merkitys koko hankkeen vaikuttamistyön onnistumiselle.
- Hankkeella oli motivoitunut, osaava henkilökunta ja riittävät taloudelliset resurssit, jotka olivat mahdollistaneet keskittymisen hankkeen kehittämistoiminnan eteenpäin viemiseen.
- Hankkeessa oli tunnistettu keskeiset riskit, joita väistämättä liittyvät laajaan ja erityisosaamista vaativaan hankkeeseen. Riskejä oli pohdittu jo hankesuunnitelmaa laadittaessa.

Perhepoliittinen vaikuttaminen

Perhepoliittisen vaikuttamisen onnistumisen kriteerinä oli verkoston johtoryhmän ja jäsenjärjestöjen yhteisesti hyväksymien ja ajamien perhepoliittisten viestien muodostaminen sekä niiden saattaminen lainsäätäjien, päättäjien ja palvelujärjestelmän toimijoiden tietoon. Tarkoituksena oli myös laatia konkreettinen vaikuttamissuunnitelma ja viestintäsuunnitelma ohjaamaan viestien käytännön toimeenpanoa ja toteuttamista. Toisena onnistumisen kriteerinä oli verkoston asiantuntijuuden tunnetuksi tekeminen monimuotoisten perheiden asioissa. Tavoitteena oli, että verkostosta muodostuu uskottava asiantuntija, jonka toiminta perustuu riittävään, luotettavaan tietoon ja hyvään viestintään.

Johtopäätökset:

- Monimuotoiset perheet -verkoston yhteiset perhepoliittiset viestit saatiin muodostettua ja julkaistua aikataulun mukaisesti. Myös suunnitelmat viestien eteenpäin viemiseksi saatiin aikaan sovitusti. Hankkeella oli jo toisena toimintavuon-

na käytettävissään selkeät, yhdessä hyväksytyt, sisällölliset viestit, joiden avulla vaikuttamistyötä oli helppo fokusoida ja toteuttaa. Hanke oli tukenut lisäksi jäsenjärjestöjen omien viestien muodostamista ja niitä koskevien suunnitelmien laatimista, mikä oli parantanut jäsenjärjestöjen vaikuttamis- ja arviointiosaamista.

- Arvioinnin perusteella voidaan todeta, että Monimuotoiset perheet -verkoston yhteisessä perhepoliittisessa vaikuttamistoiminnassa oli jo havaittavissa positiivisia muutoksia. Verkostolle oli jo muodostunut yhtenäinen toiminta- ja päätöksentekokulttuuri, joka antaa vahvan pohjan tehokkaaseen vaikuttamistoimintaan myös hankkeen jälkeen.
- Verkoston yhteisten vaikuttamisviestien muodostamiselle löydettiin toimiva, hankkeen työntekijöiden koordinoimina konsepti. Se, miten konseptia voidaan hyödyntää hankkeen jälkeen, riippuu vaikuttamistoiminnan vakiinnuttamisen onnistumisesta ja tavasta, miten vaikuttamista hankkeen jälkeen toteutetaan.
- Hankkeen myötävaikutuksesta verkosto on lunastanut paikkansa uskottavana ja merkittävänä monimuotoisten perheiden asiantuntijana.
- Verkoston asiantuntijuuden tunnetuksi tekemistä helpotti se, että järjestöillä oli jo valmiiksi monipuolista vaikuttamistyön asiantuntemusta ja verkostoja, joita hanke pystyi hyödyntämään. Lisävahvistusta verkoston toimintaan toi hanketyöntekijöiden omat asiantuntijuudet omilla erityisaloillaan ja heidän laajat verkostonsa.
- Hankkeessa on tärkeää huomata, että se vahvistaa ja täydentää verkoston asiantuntijuutta, mutta ei korvaa sitä.
- Hankkeen aikana verkoston kannanottojen määrä kaksikymmenkertaistui, mitä voidaan pitää erinomaisena saavutuksena.

Tiedon vieminen lasten, nuorten ja perheiden palveluihin

Tiedon vieminen lasten, nuorten ja perheiden palveluihin -osatavoitteen onnistumisen kriteerinä oli monimuotoisia perheitä koskevan tiedon kokoaminen ja perheiden monimuotoisuuden tunnetuksi tekeminen palvelujärjestelmässä ja perhepalveluissa. Tavoitteina oli kartoittaa sekä järjestöjen aiempaa vaikuttamistoimintaa ja hyviä käytäntöjä että ammattilaisten tietoa ja valmiuksia kohdata monimuotoisia perheitä sekä löytää

tiedon ja palvelujen puutteita. Toisena onnistumisen kriteerinä oli järjestöissä olevan, perheitä koskevan tiedon muokkaaminen ammattilaisille helpommin saatavaksi ja työhön sopivaksi sekä oppilaitosyhteistyön käynnistäminen ammattilaisten ja opiskelijoiden osaamisen vahvistamiseksi.

Johtopäätökset:

- Hankkeessa tehtiin useita ansiokkaita taustakartoituksia, joiden tuloksia hyödynnettiin hankkeen suunnittelussa ja kehittämistyössä. Kartoitusten avulla saatiin tietoa järjestöjen vaikuttamistyöstä ja edunvalvonnasta, monimuotoisten perheiden palvelukokemuksista ja lainsäädännön puutteista. Kyselyjen tuloksia viestittiin johtoryhmälle, järjestöjen hallituksille ja jäsenlehdissä järjestöjen jäsenille. Kartoitus, jolla selvitettiin ammattilaisten ja opiskelijoiden tietämystä perheiden moninaisuudesta, hyväksyttiin julkaistavaksi kahdessa alan keskeisessä ammattilehdessä.
- Hankkeelle luotiin [www.sivut](#), joille on koottu yhteistyössä jäsenjärjestöjen kanssa monimuotoisia perheitä koskevaa tietoa tavoitteiden mukaisesti. Verkko sivuilla tiedot olivat ammattilaisten helposti löydettävissä. Tietojen keruussa jäsenjärjestöillä oli merkittävä rooli. Tietojen keruu työllisti runsaasti sekä järjestöjä että hankehenkilöstöä. Järjestöjen odotetaan jatkossakin tuottavan tietoa kehittämistyön pohjaksi. Siksi hankkeessa olisikin hyvä pohtia systemaattista otetta tiedonkeruuseen ja sivujen päivittämiseen, jotta niiden aiheuttamaa kuormitusta voitaisiin vähentää.
- Kartoitusten tuottamaa tietoa ja [www.sivuille](#) koottua järjestöjen perhetietoa on hyödynnetty hankkeessa verkoston ja sen järjestöjen toiminnan tunnetuksi tekemisessä ammattilaisille. Haasteena on jatkossa moninaisen tiedon jäsentäminen sopiviksi tietopaketeiksi käytettäväksi esim. ammattilaisille ja opiskelijoille suunnatuissa koulutustilaisuuksissa ja infotilaisuuksissa.
- Merkittävää oli, että hanke on saanut mahdollisuuden pilottikurssin järjestämiseen ammattikorkeakoulussa. Kurssi jää jatkossa koulun ohjelmistoon, ja sitä voidaan myöhemmin hyödyntää myös muissa ammattikorkeakouluissa.

Verkoston toiminnan vakiinnuttaminen

Hankkeen kolmannen osa-tavoitteen ”verkoston toiminnan vakiinnuttaminen” onnistumisen kriteerinä kahdelle ensimmäiselle vuodelle oli verkoston järjestöjen vaikuttamis-

työn alkutilanteen kartoittaminen, hyvien käytäntöjen jakaminen sekä verkoston yhteistyömuotojen ja arvioinnin luominen ja vakiinnuttaminen. Toisena kriteerinä oli verkostoituminen päättäjien, muiden perhejärjestöjen ja vaikuttamistyötä tekevien tahojen kanssa sekä verkoston ja jäsenjärjestöjen työntekijöiden asiantuntemuksen lisääminen.

Johtopäätökset:

- Hankkeessa tehtiin suunnitelmien mukaisesti järjestöjen vaikuttamistyön alkutilanteen kartoitus, jonka kautta on saatu tietoa siitä, kuinka järjestöt toimivat ja miten yhteistä vaikuttamistyötä tehdään. Tietoa on hyödynnetty vaikuttamistyösuunnitelman ja viestintäsuunnitelman laadinnassa.
- Hankkeessa oli jo parin ensimmäisen vuoden aikana rakentunut selkeä käytäntö, joka voidaan vakiinnuttaa mukaan pysyväksi toiminnaksi, jos siihen on osoitettavissa tarvittavat työntekijäresurssit ja rahoitus hankkeen jälkeen. Käytäntö pitää sisällään lausuntojen ja kannanottojen muodostamisen, hyväksymismenetelyn, dokumentoinnin ja arvioinnin jatkuvana prosessina sekä verkostoitumisen muiden tahojen kanssa.
- Hankkeessa on jo lähtökohtaisesti nostettu verkoston toiminnan vakiinnuttaminen yhdeksi keskeiseksi osa-tavoitteeksi, mitä voidaan pitää merkittävänä asiana hankkeen tuloksellisuuden näkökulmasta. Se kertoo verkoston järjestöjen motivaatiosta panostaa selkeän, pysyvän yhteistoimintamallin aikaansaamiseen riippumatta siitä, jatkuuko hanke vuoden 2016 jälkeen vai ei.
- Mikäli hanke ei jatku, erityisenä haasteena on toimivan, rajatun toimintamallin löytäminen verkoston yhteiselle vaikuttamistyölle, jotta hankkeen aikana kehitetyt hyvät toimintakäytännöt eivät häviä.
- Hankkeen aikana uhkaksi voi muodostua asiantuntemuksen ja verkostokontaktien henkilöityminen hanketyöntekijöihin.

6. KEHITTÄMISEHDOTUKSET

Arvioinnin pohjalta esitetään hankkeessa toteutettavaksi seuraavat kehittämistoimenpiteet:

Riskienhallinta

Arvioinnin yhteydessä tehtiin riskianalyysi, jossa tuotettiin listaus hankkeeseen liittyvistä 11 riskistä ja arvioitiin näiden riskien todennäköisyyksiä ja vakavuuksia (sivu 19). Jatkossa olisi tarpeen laatia hankkeessa suunnitelma riskien seurannasta ja niihin vaikutumisesta, jotta toteutuessaan ne eivät haittaisi tavoitteiden saavuttamista tai aiheuttaisi budjetin ulkopuolisia kustannuksia.

Tiedonkeruun systematisointi

Hankkeessa ja myös hankkeen jälkeen verkoston toimesta kerätään jäsenjärjestöiltä monimuotoisiin perheisiin liittyvää tietoa, joka tuotetaan www.sivuille. Tiedontuotanto ja ylläpito on vaativa tehtävä, joka kuormittaa sekä hanketta että jäsenjärjestöjä. Hankkeessa on tarpeen kehittää systemaattinen toimintakäytäntö siihen, miten tietoa kerätään jäsenjärjestöistä, miten sitä päivitetään ja miten tiedon luotettavuutta ja ajantasaisuutta seurataan.

Verkoston vaikuttamistoiminnan rajaaminen

Arvioinnissa ilmeni tarve vaikuttamistoimintojen paketoimisesta selkeästi rajatuiksi kokonaisuuksiksi. Rajauksissa tulisi arvioida rahoituksen ja henkilöresurssien näkökulmasta eri vaihtoehtoja siitä, miten verkosto voi hyödyntää hankkeessa jo hyväksi osoitettunutta perhepoliittisen vaikuttamisen toimintamallia tai tiedon tuotannon mallia. Rajaaminen on erittäin tarpeellista myös siksi, että pystytään saattamaan valmiiksi kaikki keskeiset tavoitteet ennen hankkeen päättymistä. Samassa yhteydessä tulisi pohtia ja sopia työnjaosta ja vastuista verkoston toimijoiden kesken.

Hankkeen vaikuttamisprosessien dokumentointi

Hankkeessa kehitetyistä keskeisistä vaikuttamistavoista olisi hyvä laatia selkeät palveluvaukset/palvelumuotoilut ja tallentaa ne niin, että kaikki verkoston järjestöt osaavat niitä hyödyntää hankkeen jälkeen. Dokumentaatio on tarpeen myös hankkeessa tapahtuvien mahdollisten henkilövaihdosten takia.

Jatkorahoituksen hakeminen RAY:ltä

Verkoston johtoryhmän olisi hyvä jo tänä keväänä ottaa kantaa siihen, hakeeko se hankkeelle RAY:ltä jatkorahoitusta. Jos kyllä, niin alustavat keskustelut RAY:n avustusvalmistelijan kanssa tulisi käynnistää myös jo kevään aikana. Pohdittavana on, haetaanko mahdollisesti jatkohanketta nykyiselle hankkeelle vai kohdennettua toiminta-avustusta, joka mahdollistaisi pitkäkestoisemman rahoituksen vaikuttamistoiminnalle.

Verkoston toiminnan vakiinnuttaminen

Vakiinnuttamisen onnistumiseksi verkoston toiminnanjohtajien olisi hyvä käynnistää keskustelut hankehenkilöstön kanssa niistä tuotoksista ja toimintakäytännöistä, joilla näyttäisi olevan parhaat mahdollisuudet kiinnittyä verkoston toimintaan tai jäsenjärjestöjen perustoimintaan. Samalla tulisi sitouttaa myös jäsenjärjestöjen henkilökuntaa niiden käyttöön ottoon. Järjestöjen toiminnanjohtajien omalla sitoutumisella on siinä suuri merkitys. Heidän käsissään on valta toteuttaa juurruttamisen edellyttämiä toimenpiteitä omissa järjestöissään.

LÄHTEET

Aalto-Kallio M., Saikkonen P., Koskinen-Ollonqvist P. 2009. Arvioinnin kartalla. Matka teoriasta käytäntöön. Terveyden edistämisen keskuksen julkaisuja 7/2009.

Arnkil T. 2006. Okavango-kehittäminen – Välittääkö kukaan jatkuvuudesta? Teoksessa Seppänen-Järvelä R, Karjalainen V (toim.) Kehittämistyön risteyskäsiä. Stakes, Helsinki.

Järjestöbarometri 2014. Ajankohtaiskuva sosiaali- ja terveysjärjestöistä. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry.

Kinnunen P., Kylmäluoma A. 2009. Osallisuus, monitoimisuus ja innovatiivisuus. Tutkimus lapsiin ja nuoriin kohdentuvien hankkeiden tuloksellisuudesta. Avustustoiminnan raportteja 21. Raha-automaattiyhdistys 2009.

Peltola U, Vuorento M, 2007. Juurruttamisen edistäjät ja estäjät. Kokemuksia työllistymispalvelujen kehittämishankkeista. Työselosteita 33/2007.

Suopajarvi L. 2013. Opas projektiarviointiin. Lapin yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnan julkaisuja C. Työpapereita 55. Rovaniemi.

Yhdenvertaisuusvaikutusten arvioinnin ohje. 2014. Sisäasiainministeriön julkaisut 13/2014.

PAINAMATTOMAT LÄHTEET

Kaikkien perheiden Suomi. Projektisuunnitelma 2013-2016,

Kaikkien perheiden Suomi –hankkeen Viestintäsuunnitelma 2014-2016

Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen tarkennettu toimintasuunnitelma vuosille 2013 ja 2014.

Oikeaa tietoa ja hyviä käytäntöjä. Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen Vaikuttamistyön suunnitelma. 2013-2016.

Oikeaa tietoa ja hyviä käytäntöjä. Kaikkien perheiden Suomi -hankkeen toimintakertomus vuodelta 2013.

Uutiskirje/joulukuu 2014 (kooste vuoden 2014 toiminnasta).

ONNISTUMISKARTOITUS:

Kohdistuu hankkeen kahden ensimmäisen vuoden 2013 ja 2014 toimintaan

OSA-TAVOITTEET	ONNISTUMISEN KRITEERIT: Mitä haluttiin saada aikaan kahden ensimmäisen vuoden aikana. Mitä tavoiteltiin?	TUOTOKSET Mitä konkreettisia tuotoksia saatiin 2014 vuoden loppuun mennessä aikaiseksi? (esim. koulutus, kannanotto, tuote, kartoitus)	TULOKSET/VAIKUTUKSET 2013-2014 Millaisia muutoksia havaittiin aikaisempaan toimintaan nähden? Miten tuotoksia/ tuloksia otettiin käyttöön/ hyödynnettiin?	MIKÄ TOIMI? Mikä auttoi toiminnan kehittämässä, onnistumisessa? MIKÄ HANKALOITTI/ EI TOIMINUT Miksi ei?	KORJAUSTOIMENPITEET, KEHITTÄMISPAINOTUKSET Asiat, joihin tulee jatkossa kiinnittää huomiota, edelleen kehittää tai jättää pois.
PERHEPOLIITTINEN VAIKUTTAMINEN Koko hankkeen onnistumisen kriteerit, hankkeen päättyessä 2016:					
Keino 1: Verkoston viestien muodostaminen ja eteenpäin vieminen					
Keino 2: Verkoston asiantuntija-aseman luominen					
TIEDON VIEMINEN LASTEN JA NUORTEN JA PERHEIDEN PALVELUIHIN Koko hankkeen onnistumisen kriteerit, hankkeen päättyessä 2016:					
Keino 1: Tiedon kokoaminen ja ilmiön kartoittaminen					
Keino 2: Perheiden monimuotoisuuden tunnetuksi tekeminen palveluissa					
VERKOSTON TOIMINNAN VAKIINNUTTAMINEN Koko hankkeen onnistumisen kriteerit, hankkeen päättyessä 2016:					
Keino 1: Nykytilan kartoitus ja yhteisten toimintatapojen luominen					
Keino 2: Verkostoituminen ja asiantuntijuuden kehittyminen					
14.1.2015/Eija Heimo					

Kaikkien perheiden Suomi

Perhepoliittinen vaikuttaminen

Tiedon vieminen lasten, nuorten ja perheiden palveluihin

Verkoston toiminnan vakiinnuttaminen

Keino 1:
Verkoston viestit: muodostus ja eteenpäin vieminen

Keino 2:
Verkoston asiantuntija-aseman luominen

Keino 1:
Tiedon kokoaminen ja ilmiön kartoittaminen

Keino 2:
Perheiden monimuotoisuuden tunnetuksi tekeminen palveluissa

Keino 1:
Nykytilan kartoitus ja yhteisten toimintatapojen luominen

Keino 2:
Verkostoituminen ja asiantuntijuuden kehittyminen

Prosessi:
Järjestöjen kuuleminen. Kannanmuodostuksen prosessit. Keskeisten tavoitteiden kartoitus. Poliittinen vaikuttamistyö. Vaikuttamistyön kehittäjäryhmä.

Prosessi:
Tiedon tuottaminen ja tavoitteiden asettelu. Poliittisten prosessien kartoitus. Viestintä. Verkostoituminen.

Prosessi:
Järjestöissä olevan tiedon kokoaminen. Palveluissa olevan tiedon kartoitus. Palvelujen tiedontarpeen selvittäminen. Tieto rakenteista.

Prosessi:
Viestintä. Oppisisältöihin vaikuttaminen. Täydennyskoulutus. Tiedon kokoaminen yhteen. Konsultointi. Viestintä- ja materiaalityöryhmä.

Prosessi:
Järjestöjen ja jäsenistön kuuleminen. Luottamuksen rakentaminen. Käytäntöjen yhteensovittaminen. Arviointi.

Prosessi:
Verkoston tunnetuksi tekeminen järjestökentällä. Verkoston oma verkostoituminen. Työntekijöiden ja johtoryhmän asiantuntijuus.

Tehtävät:
Hallitustapaamiset. Omat järjestöt -> suunta. Vaikuttamistyön suunnittelu. Poliittikkojen ja muiden vaikuttajien tapaamiset. Valokuvanäyttely. Kehittäjäryhmän toiminta.

Tehtävät:
Asiakohtaisten yhteisten kantojen muodostaminen ja hyväksyminen. Valmistelun varhaisvaiheeseen kiinni pääsy. Erityistiedon soveltaminen kontekstiin. Viestintäsunnittelu.

Tehtävät:
Jäsenkysely. Materiaalin kerääminen. Asiakohitaisen tiedon kerääminen. Palvelujärjestelmäkyseily. Opiskelijakysely. Oppilaitosyhteistyö. Raportointi.

Tehtävät:
Messut ja tapahtumat. Puheenvuorot ja koulutukset. Www-sivujen tuottaminen ja ylläpito. Some-viestintä. Materiaalien suunnittelu ja toteutus. Tiedon julkaisu.

Tehtävät:
Vaikuttamistyön kartoitus ja suunnittelu. Johtoryhmän työskentely. Käytäntöjen kerääminen. Riskikartoitus ja kriisiviestintä. Jatkuva arviointi ja kehittäminen.

Tehtävät:
Sidosryhmäyhteistyö. Omien viestien avaaminen verkostossa. Hankkeen työntekijöiden perehtyminen. Järjestöjen työntekijöiden yhteistyö (ml. toiminnanjohtajat).

Sidosryhmät:
Omat järjestöt. Ministeriöt. Valiokunnat. Parlamentaariset elimet/jaokset. Kansanedustajat. Muut poliittiset vaikuttajat.

Sidosryhmät:
Omat järjestöt. Ministeriöt. Yksittäiset vaikuttajat. Muut järjestöt. LSKL (viestintä, E&E). Parlamentaariset elimet ym.

Sidosryhmät:
Omat järjestöt ja jäsenistöt. Johtoryhmä. SoTe-alan oppilaitokset ja opiskelijat. Oppilaitosyhteistyö-asiantuntijat.

Sidosryhmät:
Omat järjestöt. Koulutuksen järjestäjät. Sopiva design. LSKL (koulutukset). Emma & Elias -teemaryhmät. THL. Kaste-hankeet

Sidosryhmät:
Johtoryhmä. Hallitukset. Ulkoinen arviointikonsultti. Muut työntekijät.

Sidosryhmät:
Emma & Elias. MLL, LSKL, Väestöliitto. Muut keskeiset järjestöt. THL. Puolueet.

Tuotokset:
Keskeiset viestit. Eduskunta- ja kuntavaalitavoitteet. Järjestöjen omat viestit. Vaikuttajatapaamiset. Valokuvanäyttely. Vaikuttamistyön suunnitelma.

Tuotokset:
Lausunnot. Kannanotot. Kuulemisiin osallistuminen. Työryhmävaikutaminen. Puoluekokoukset. Viestintäsunnitelma.

Tuotokset:
Kyselyraportit. Oppilaitosyhteistyöverkosto. Ammatilaitosten osallistuminen hankkeen toimintaan. Opinnäytetyöt. Raakadataa koottu ja tieto analysoitu julkaisua varten.

Tuotokset:
Materiaalit jaettu. Oppimateriaalit ja työkalut. Mainokset. Lehtiartikkelit. www-sivut. Koulutukset ja puheenvuorot. Some-yhteisö. Some-yhteisö.

Tuotokset:
Verkostonomaisen vaikuttamisen valikko. Kannanmuodostuksen käytännöt. Kriisiviestintäsunnitelma. Arviointisuunnitelma ja -raportti. Johtoryhmän yhteistyö.

Tuotokset:
Yhteistyöavaukset (tapaamiskoitus). Emma & Elias -tuotokset (neuvolainfo) järjestöyhteistyö. Työntekijöiden ja johtoryhmän asiantuntijuus.

Onnistumisen kriteerit:
Verkostolla on yhteiset keskeiset viestit. Viestit on muotoiltu tarkoituksenmukaisesti. Viestejä on suunnitelmallisesti viety oikeille tahoille.

Onnistumisen kriteerit:
Verkostoa kuullaan asiantuntijana. Verkosto on aloitteellinen, ja reagoi silloin kun tarve. Viestintä suunniteltua ja tarkoituksenmukaista.

Onnistumisen kriteerit:
Tietoa perheiden monimuotoisuudesta koottu yhteen. Ammatilaitosten tiedot kartoitettu. Kysely tehty, saatu tieto raportoitu. Yhteistyökumppanit sitoutettu verkoston toimintaan.

Onnistumisen kriteerit:
Kohdattu ammatillaisia valtakunnallisesti tapahtumissa ja koulutuksissa. Materiaalit ja työkalut. Kyselyraportit julkaistu ammatiliedissä. www-sivut selkeät ja olennaiset tiedot siellä. Aktiivinen some-läsnäolo.

Onnistumisen kriteerit:
Vaikuttamistyö suunniteltua ja dokumentoitua. Verkoston toimintatavat prosessit -> luotettavuus. Arviointi jatkuva osa toimintaa.

Onnistumisen kriteerit:
Verkostolle luotu toimivat kontaktit lähijärjestöihin. Yhteisiä avauksia tehty ja kanavat auki. Verkoston toimijoiden asiantuntijuus lisääntynyt.